

شناسایی اختلالات یادگیری با بهره گیری از آزمون های ترسیمی

مؤلف:

روح اله لیاقی

سرشناس ارشد روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی
آموزش و پرورش شهرستان کردکوی
مدرس دانشگاه

فیبا

سرشناسه: لیاقی، روح اله، ۱۳۵۸.
 عنوان و نام پدید آور: شناسایی اختلالات یادگیری با بهره‌گیری از آزمون‌های ترسیمی / مولف: روح اله لیاقی
 مشخصات نشر: ساری: علیم نور، ۱۳۹۲.
 مشخصات ناشر: ۲۰۸ ص. مصور، جدول (بخشی رنگی)، نمودار.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۱-۰۴-۹
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا.
 یادداشت: کتاب، ۲۰۸-۲۰۳۴.
 موضوع: لیاقی - اختلالات.
 موضوع: فاشش، دکان - جنبه های روانشناسی.
 موضوع: طایفه - روانشناسی.
 رده بندی کنگره: LC۴۷۱/۹۱۹۲
 رده بندی دیویی: ۲۷۱/۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۹۵۲۱۴

شناسنامه کتاب

- ◀ نام کتاب: شناسایی اختلالات یادگیری با بهره‌گیری از آزمون‌های ترسیمی.
- ◀ مؤلف: روح اله لیاقی
- ◀ تایپ، امور (رایانه و صفحه بندی: روح اله لیاقی و فاطمه آواز)
- ◀ طرح (روی جلد: جعفر قربانی).
- ◀ ویراستار: روح اله لیاقی
- ◀ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه.
- ◀ ناشر: انتشارات علیم نور.
- ◀ چاپ و مصافی: سرافراز
- ◀ نوبت چاپ: ۱۳۹۳.
- ◀ قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال.

کلیه ی حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای مولف محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

مرکز پخش: مازندران - ساری خیابان حزب الله - نبش کوچه شهرداری - انتشارات علیم نور. ۹۱۱۲۵۵۹۸۴۴-

ISBN: 978-600-7341-04-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۱-۰۴-۹

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار (۱).....	۹
پیش گفتار (۲).....	۱۲
فصل اول: مفاهیم و کلیات	
مقدمه.....	۱۷
بیان مسأله.....	۲۱
هدف.....	۱۹
اهمیت.....	۲۵
سوالات.....	۲۸
تعاریف نظری.....	۲۹
فصل دوم: اختلالات یادگیری	
مقدمه.....	۳۶
تاریخچه.....	۳۷
نظریه غلبه طرفی مغز.....	۴۲
نظریه شناختی.....	۴۳
نظریه کوتاهی دامنه توجه.....	۴۳
نظریه فرابری آگاهی ها.....	۴۵
نظریه تاخیر در رشد.....	۴۶
نظریه ضایعات خفیف مغز.....	۴۶
کاربرد نظریات رشدی در نارسایی ویژه در یادگیری.....	۵۰
کاربرد روانشناسی شناختی در نارسایی ویژه در یادگیری.....	۵۸
ویژگی های کودکان با نارسایی ویژه در یادگیری.....	۵۹
علل احتمالی نارسایی ویژه در یادگیری.....	۶۲
تعریف اختلالات یادگیری.....	۷۳

۷۸		سبب شناسی اختلالات یادگیری
۸۲		انواع مشکلات و ویژگی های نارساخوانی
۸۳		علل مهم نارسا نویسی
۸۵		ملاک های تشخیصی اختلالات ویژه یادگیری
۸۸		تشخیص افتراقی اختلالات یادگیری
۹۰		ویژگی های معلم نارسایی های ویژه در یادگیری
۹۲		مادر و والدین کودک با نارسایی ویژه در یادگیری
۹۳		نوع و بهرین کودکان با نارسایی های ویژه در یادگیری
۹۶		ارزیابی کودکان با نارسایی های ویژه در یادگیری
۱۰۳		رفتار اجتماعی و هیجانی
۱۰۵		لکنت در میان کودکان
۱۰۸		مشکلات شخصیتی و رفتاری دانش آموزان با نارسایی ویژه یادگیری
۱۰۸		ویژگی ها و نارسایی های رفتاری شناختی
۱۰۹		درمان اختلالات یادگیری دانش آموزان
۱۱۳		برنامه های آموزش و درمان
		فصل سوم: روش های تشخیصی
۱۱۸		مقدمه
۱۲۰		تحول نگاره های ترسیمی
۱۳۲		نقاشی و بیان
۱۲۳		نقاشی های فرا فکنی
۱۳۵		ملاحظات سنی
۱۲۶		مبانی نقاشی کودک
۶۲۷		مرحله تحول نقاشی
۱۲۹		نقش بازی در درمان اختلالات یادگیری
۱۳۱		مطالعات تشریحی مغز مرده
۱۳۱		علوم اعصاب و مطالعه مغز

۱۳۳.....	وجود هشت گانه مغز انسان.....
۱۳۴.....	اختلال کارکرد دستگاه عصبی مرکزی.....
۱۳۵.....	نقش معلم در اجرای موفق تر برنامه های درسی.....
۱۳۶.....	یادگیری مبتنی بر مغز.....
۱۴۴.....	پیامدهای پژوهش های مغز در برنامه درسی.....
۱۴۷.....	معالیه های یادگیری.....
۱۴۹.....	یادگیری پیش دبستانی: دستگاههای اداری.....
۱۵۶.....	زبان شناسی و یادگیری زبان.....
۱۶۱.....	نظریه های بیگونی فراگیری زبان در کودکان.....
۱۶۲.....	مشکلات زبان اولی آموزان دچار ناتوانی های یادگیری.....
۱۶۶.....	تخصص های پرستاری با ناتوانی های یادگیری سروکار دارند.....
۱۶۸.....	الگوهای برنامه درسی در اول کودکی.....
۱۶۹.....	برنامه درسی غنی سازی.....
۱۷۲.....	استفاد از فناوری برای کودکان خردسال دچار ناتوانی.....
۱۷۳.....	آموزشی بالینی.....
۱۷۵.....	چرخه آموزش بالینی.....
۱۸۰.....	طبقه بندی روش های تدریس.....
۱۸۳.....	رویکرد مراحل رشد کودک.....
۱۸۴.....	رویکرد راهبردهای یادگیری.....
۱۹۰.....	مفاهیم ضمنی نظام طبقه بندی.....
۱۹۳.....	پیشینه پژوهشی.....
۲۰۲.....	نتیجه گیری فصول.....
۲۰۴.....	منابع و مآخذ.....

پیشگفتار (۱)

یکی از مهمترین شاخه‌های روان‌شناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی شاخه ناتوانی‌های یادگیری است. یادگیری ابزار عمده سازگاری انسان با محیط در حال تغییر خود است. اگر کودکان و نوجوانان در جهان پیشرفته و پیچیده امروز نتوانند یاد بگیرند، نمی‌توانند خوب زندگی کنند. چندین نسل پیش مردم بدون یادگیری آموزشگاهی از عهده مشاغل مختلف، تجارت و امور اجتماعی بر می‌آمدند، اما در دنیای امروز چنین چیزی امکان‌پذیر نیست. ناتوانی‌های یادگیری می‌تواند بخش خاصی را از کوشش باز دارند، علاقه را از بین ببرند و اعتماد راحتی در ساعی ریز دانش آموز، از میان بردارد. تشخیص کودکان با اختلال یادگیری کمک به سازگاری به کودک و خانواده او می‌نماید و عدم تشخیص و مداخله مناسب، تأثیرات منفی بر جبران ناپذیری بر زندگی و آینده کودک می‌گذارد. یا حمایت درست و مداخله مناسب، این کودکان می‌توانند در مدرسه موفق شده و در بزرگسالی نیز انسانانی موفق گردند. با توجه به تجربه آموزشی و درمانی که محقق در زمینه مشکلات یادگیری کودکان داشته و همچنین علاقه و کنجکاوی فراوان در ارتباط با این علم جدید، او را بر آن داشته تا تحقیقی در زمینه رابطه اختلال‌های یادگیری بر عملکرد تحصیلی انجام دهد. تا با ارائه نتایج حاصل از این تحقیق مسئولین آموزش و پرورش و برنامه ریزان اجتماعی را در راستای ارتقای سطح علمی و بهداشت روانی جامعه یاری دهد. در این مجموعه به بررسی ویژگی‌های عاطفی و هیجانی دانش آموزان عادی و دارای اختلالات یادگیری بر اساس آزمون‌های ترسیمی آدمک و خانواده می‌پردازیم تا با شناخت تفاوت بین دو گروه به توانایی‌ها و مشکلات دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری پی‌ببریم تا با استفاده از برنامه‌ریزی‌های درست، واضح و دقیق بتوانیم اولاً در جهت ترمیم و رفع ناتوانی‌های آنها اقدام کنیم، ثانیاً با شناخت نقاط مثبت سعی در پوشش ویژگی‌های منفی و افزایش عملکرد آنها باشیم.

نارسایی‌های ویژه در یادگیری حوزه بسیار پیچیده‌ای دارد و شامل نارسایی‌های گوناگون و با درجات شدت متفاوتی است که در اثر عوامل بسیاری به وجود می‌آید. از طرف دیگر به علت اینکه اختلالاتی مانند تأخیر در گفتار و نارسایی‌های یادگیری خیلی دیر بروز می‌کنند یک ارزیابی همه جانبه و به موقع ضروری است تا در موقع مناسب ارجاع لازم انجام گیرد. بنابراین متخصصان گوناگونی باید در ارزیابی آنها به کار گرفته شوند که مسلماً هر کدام از آنها نیز مشکل کودک را از دیدگاه خود در نظر می‌گیرند و در همان زمینه نیز ارزیابی خود را انجام می‌دهند. پیچیدگی نارسایی‌های ویژه در یادگیری ایجاب می‌کند که برای شناخت واقعی و کامل موفقیت کودک و عوامل ایجادکننده نارسایی‌های او افرادی با زمینه‌های تجربی و تخصصی گوناگونی به صورت تیمی در ارزیابی شرکت داده شوند. کودکان مبتلا به نارسایی‌های یادگیری در هر کلاس درس یافت می‌شوند. معمولاً این دانش‌آموزان چاره‌ای جز در تحصیل ندارند، مگر آنکه مشکلات آنان به موقع تشخیص داده و درمان شود.

ناتوانی‌های یادگیری عارضه‌ای گنجینه است، زیرا هر فرد مجموعه استعدادها و ویژگی‌های منحصر به فردی دارد. دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری نابینا نیستند، اما نمی‌توانند بسیاری از چیزها را مانند همسالان خود ببینند، ناشنوا نیستند، اما در بسیاری از موارد نمی‌توانند مانند افراد طبیعی گوش کنند یا صداها را بشنوند، از نظر رشد شناختی عقب‌ماندگی ندارند، و با روش متفاوتی یاد می‌گیرند. افزون بر این، آنان با بسیاری از رفتارهایش با هم رخنه کلاس درس و ایجاد ناراحتی در خانه می‌شوند. بنابراین بررسی و شناخت رابطه اختلال‌های یادگیری در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ضروری است. تا بتواند با ارائه نتایج حاصل از این پژوهش مسئولین آموزشی و پرورش و برنامه‌ریزان اجتماعی را در راستای ارتقای سطح بهداشت روانی جامعه یاری دهد.

با توجه به کمبود تحقیقات انجام گرفته در ایران در زمینه نقاشی کودکان استثنایی به ویژه کودکان دارای اختلال یادگیری مسأله اساسی در پژوهش حاضر مقایسه نقاشی ترسیم آدمک و ترسیم خانواده در کودکان عادی و دارای اختلال یادگیری است و سؤال اساسی پژوهش این است که آیا بین شاخص‌های نقاشی ترسیم آدمک و ترسیم خانواده در کودکان عادی و دارای اختلال یادگیری تفاوت وجود دارد؟

این کتاب قابل استفاده اساتید دانشگاه، معلمان، دانشجویان و دانش پژوهان رشته‌های (کلیه رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی بویژه آموزش و پرورش کودکان استثنایی) و همه کسانی که به رویکرد یاددهی و یادگیری سر و کار دارند مفید می‌باشد و از این روش به عنوان یک روش مطلوب در آموزش و یادگیری در این رشته‌ها، بهره گیرند. جا دارد مراتب تقدیر و تشکر خود را از اساتید ارجمندم خانم‌ها دکتر سوزان‌امامی پور و فرناز سناوری بابت راهنمایی‌ها و کمک‌ها و جناب آقای عباس مظفری دوست و همکارم و جناب استاد غلامرضا افشاری نوییاری، مدیر محترم انتشارات علیم نور، که در تهیه این اثر تلاش کردند، تقدیر می‌نمایم.

در پایان از همه خوانندگان محترم تقاضاییم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس پست الکترونیکی ارسال نموده و مولف را از نظرات ارزشمند خود بهره مند سازند. در پایان از همه خوانندگان محترم تقاضاییم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس پست الکترونیکی ارسال نموده و مولفان را از نظرات ارزشمند خود بهره مند سازند.

پیشگفتار (۲)

بسم الله الرحمن الرحيم است

گرت فتحی ز فلاح علیم است

در جهان امروز پژوهش و تحقیق، اساس و بنیاد همه پیشرفت‌ها و توسعه امور محبوب می‌شود. به طوری که «توانایی» در گرو «دانایی» است و می‌توان گفت بدون دانایی، توانایی جای‌هی ندارد. همان طوری که حضرت علامه ابوالفضائل حسن‌زاده آملی حفظه الله فرموده است:

منم آن تشنه آتش که آتشش بود آتش

مرا اندر دل آتش همی باشد نشیمنها

انتشارات «علیم نور» از راه تاسیس و شروع فعالیت خود، همواره تلاش وافر در جهت بسط و توسعه علوم و امور فرهنگی داشته است. به طوری که دستاوردهای متعددی در خصوص نشر امور علمی از خود به جای گذاشت.

مؤلف که دارای سابقه تدریس طولانی در مدارس تعلیم و تربیت و دانشگاهی می‌باشد، هدف کتاب حاضر را به عنوان منبع مناسب، مفید و ارزشمندی برای سطح رشد و توسعه در زمینه روان‌شناسی در حیطه کودکان استثنایی می‌داند.

انتشارات «علیم نور» این افتخار دارد که در زمینه نشر و توسعه علمی از نظرات ارزشمند مولفین محترم بهره‌مند گردیده و این افتخار را دارد که کتاب‌های بعدی این مولفین را به چاپ برساند. امید است استادان، دانش پژوهان و صاحب نظران، با پیشنهاد و اصلاح بیشتر کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار، از ارائه پیشنهادات و نظرات خود به این مرکز دریغ نکنند.

Alimonnour@Yahoo.com

«مدیریت انتشارات علیم نور»

تقدیم به:

تقدیم به مهربان خدای تعالی که :
لمعات ناب باور به وحدت و غرور دانستن، مسارت
فواستن، عظمت رسیدن و تمام تجربه های یکتا و زیبای
زندگی، مدیون مضور سبز آنهاست

تقدیم به همسر و
دفترانم تینا و آفرینش

..... مولف

قال عليه السلام: من نصب نفسه للناس اماما فليدا بتعليم نفسه قبل تعليم
غيره، وليكن تاديبه بسيره قبل تاديبه بلسانه ومعلم نفسه و مؤدبها احق
بالاعمال من معلم الناس ومؤدبهم.

کسی که خود را در مقام پیشوایی و امامت قرار می‌دهد، باید پیش از آن که به
تعلیم دیگران بپردازد، به تعلیم خویش بپردازد و باید تادیب او به عملش پیش از
تادیب او به زیانش باشد. کسی که معلم و ادب کننده خویش است، به احترام
سزاوارتر است از کسی که معلم و مربی دیگران است (نهج البلاغه، حکمت ۷۳).